

Briselē, 2023. gada 11. jūlijā
(OR. en)

11723/23

Starpiestāžu lieta:
2023/0237(COD)

STATIS 47
ECOFIN 765
CODEC 1347

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 11. jūlijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 402 final
Temats:	Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 402 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 402 *final*

Briselē, 10.7.2023.
COM(2023) 402 final

2023/0237 (COD)

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,
ar ko groza Regulu (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SEC(2023) 269 final} - {SWD(2023) 240 final} - {SWD(2023) 241 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Kopš 1953. gada līdz ar Eiropas Savienības attīstību Eiropas statistikai ir bijusi arvien lielāka nozīme ES darbību, politikas virzienu un tiesību aktu atbalstīšanā no to izstrādes un īstenošanas līdz uzraudzībai un izvērtēšanai.

Tiesiskais regulējums, kas pašlaik reglamentē Eiropas statistiku, ir izveidots ar Regulu (EK) Nr. 223/2009, ko Eiropas Parlaments un Padome pieņēma 2009. gadā. Tā tika pārskatīta 2015. gadā, lai stiprinātu Eiropas Statistikas sistēmas (ESS) vispārējo pārvaldību un jo īpaši tās profesionālo neatkarību. Kopš tā laika šī pastiprinātā pārvaldība ir izrādījusies rezultatīva.

Tomēr nesenās finanšu, migrācijas un Covid-19 krīzes, kam sekoja Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, ir pastiprinājušas pieprasījumu un gaidas pēc savlaicīgākas un detalizētākas Eiropas statistikas, kas nepieciešama ES lēmumu pieņemšanai un labākās iespējamās ES reakcijas uz krīzēm nodrošināšanai. Nesenā pagātnē ES ir īstenojusi vairākas likumdošanas iniciatīvas, lai izveidotu visaptverošus mehānismus reaģēšanai krīzes situācijās, izmantojot tādus priekšlikumus kā ES civilās aizsardzības mehānisms, Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestāde (*HERA*), tirgus korekcijas mehānisms vai Vienotā tirgus ārkārtējā stāvokļa instruments (*SMEI*).

Tajā pašā laikā ESS darbojas apstākļos, ko ietekmē visaptveroša digitalizācija, kas ir radījusi jaunas informācijas vajadzības un daudzu digitālo datu avotu parādīšanos. Šie avoti ir pieejami izmantošanai, un tie var palīdzēt veidot Eiropas statistiku, kas spēj efektīvāk, plašāk un savlaicīgāk apmierināt šīs vajadzības. Tas savukārt var veicināt ekonomikas izaugsmi, sekmēt inovāciju, atbalstīt demokrātisko pārskatatbildību un vispārējo sabiedrības labbūtību.

Tā rezultātā Eiropas statistikas lietotāju vēlmes ir mainījušās, pieaugot pieprasījumam pēc detalizētākas informācijas, kas sagatavota ātrāk, biežāk un sniedz dziļāku ieskatu uz pierādījumiem balstītas ES politikas atbalstam. Arī jauni datu aizsardzības noteikumi saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR), kā arī jauni privātuma aizsardzības parametri ir kļuvuši par šīs jaunās vides galvenajām daļām. Tā kā pašreizējās Eiropas statistikas sagatavošanas metodes aprobežojas ar tradicionālajiem datu avotiem (piemēram, apsekojumiem un administratīvajiem ierakstiem), šo pieaugošo pieprasījumu ir kļuvis grūti vai pat neiespējami apmierināt pat tad, ja statistikas iestādēm ir piešķirti papildu resursi.

Tāpēc šā priekšlikuma vispārējais mērķis ir padarīt Eiropas statistiku reglamentējošo tiesisko regulējumu piemērotu nākotnei un ievērojami uzlabot ESS spēju reaģēt uz datu vajadzībām. ESS varēs sagatavot atbilstošāku, ātrāk pieejamu un detalizētāku statistiku. Tas uzlabos efektivitāti un samazinās izmaksas un slogu dalībvalstīm un apsekojumu respondentiem. Šīs iniciatīvas mērķis ir arī nodrošināt mehānismu un rīkus, lai ESS varētu ātri, kolektīvi un koordinēti reaģēt uz steidzamiem datu pieprasījumiem krīzes situācijās.

Konkrētāk, priekšlikuma mērķis ir ļaut statistikas iestādēm pilnībā izmantot digitālo datu avotu un tehnoloģiju potenciālu, ļaujot tos atkalizmantot Eiropas statistikā. Priekšlikums palīdzēs padarīt ESS efektīvāku un lietderīgāku, veicinot datu kopīgošanu un stiprinot tās koordināciju, strikti saglabās statistikas konfidencialitāti un datu privātumu; atjauninās ESS partneru uzdevumus; ieskicēs iespējamās lomas saistībā ar to, kā izmantot digitalizācijas sniegtās iespējas izmaksu ziņā efektīvai un mazāk apgrūtināšanai statistikas sagatavošanai, un norādīs jaunas funkcijas, ko statistikas iestādes varētu veikt jaunajās Eiropas un valstu datu ekosistēmās, vienlaikus pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Priekšlikums pilnībā atbilst spēkā esošajiem ES tiesību aktu noteikumiem par statistiku.

- **Saskanība ar citām ES politikas jomām**

Šis priekšlikums atbilst spēkā esošajiem noteikumiem par:

personas datu apstrādi (tostarp Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR));

- pastiprinātiem mehānismiem datu pieejamības palielināšanai (Datu pārvaldības akts);

- vispārējo pieeju datu pieejamības nodrošināšanai publiskā sektora struktūrām ārkārtējas vajadzības apstākļos, kā paredzēts pašlaik apspriestajā Datu akta priekšlikumā;

- privātuma un saziņas konfidencialitātes aizsardzību, kā arī jebkādu datu (personas datu vai datu, kas nav personas dati), kas tiek glabāti galiekārtās un kuriem var piekļūt no tām, aizsardzību (tā ir E-privātuma direktīva, ko aizstās E-privātuma regula, par kuru pašlaik notiek sarunas starp Eiropas Parlamentu un Padomi).

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 338. panta 1. punkts. Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru paredz statistikas izveides pasākumus, ja tie vajadzīgi Savienības darbībām.

Turklāt LESD 338. panta 2. punktā ir noteiktas prasības Eiropas statistikas sagatavošanai, nosakot, ka tai jāatbilst taisnīguma, ticamības, objektivitātes, zinātniskās neatkarības, izmaksu lietderības un statistikas konfidencialitātes prasībām un ka tā nedrīkst radīt uzņēmējiem pārmērīgus apgrūtinājumus.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Subsidiaritātes principu piemēro, jo priekšlikums nav Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē. Tas nozīmē, ka ES rīkojas tikai tāpēc, ka tas būtu rezultatīvāk nekā rīcība valsts, reģionālā vai vietējā līmenī.

Lai ESS varētu sagatavot atbilstošāku, savlaicīgāku un detalizētāku Eiropas statistiku, ir vajadzīgs ES līmeņa tiesiskais regulējums, kas ļautu valstu statistikas iestādēm (VSI) un Komisijai (*Eurostat*) darīt pieejamus jaunus datu avotus, lai tās varētu ilgtspējīgi apkopot Eiropas statistiku.

Pašlaik gadījumos, kad dalībvalstis atļauj atkalizmantot privāti glabātus datus oficiālajai statistikai, nosacījumi un aizsardzības pasākumi dažādās dalībvalstīs atšķiras. Saskaņota pieeja ES līmenī ieviestu juridisko skaidrību un nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret privātajiem datu turētājiem, kas darbojas vairākās dalībvalstīs.

Lai ESS spētu reaģēt uz krīzēm, vispārējā tiesiskajā regulējumā, kas reglamentē Eiropas statistiku, būtu jāieievieš īpašas atsaucēs, kas ļaus ātri reaģēt ES līmenī un nodrošinās arī to, ka statistikas reakcija ir konsekventa visās dalībvalstīs. Ierosinātais reaģēšanas mehānisms uzlabotu lietderību ar pastiprinātu statistikas koordināciju, vienlaikus ievērojot valstu statistikas iestāžu kompetenci un pienākumus. Turklāt to varētu izmantot papildus esošajiem ES instrumentiem reaģēšanai krīzes situācijās, lai nodrošinātu savlaicīgu un atbilstošu statistiku uz pierādījumiem balstītu lēmumu pieņemšanai šo instrumentu ietvaros.

Lai samazinātu slogu uzņēmumiem un iedzīvotājiem un uzlabotu efektivitāti un kvalitāti, ir jāoptimizē ESS procesi. Šie procesi ietver datu vākšanas un datu kopīgošanas pasākumus saistībā ar parādībām, kas notiek vairāk nekā vienā dalībvalstī, piemēram, starptautisku uzņēmumu darbību.

Bez turpmākas ES līmeņa likumdošanas darbības problēmas turpināsies un var pakāpeniski saasināties, ņemot vērā pieaugošo sabiedrības digitalizāciju un lietotāju pieprasījuma izmaiņas.

ES tādēļ var pieņemt ierosinātos pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts Līguma 5. pantā.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu tālāk aprakstīto iemeslu dēļ.

Iniciatīvas mērķis ir padarīt ESS piemērotu nākotnei. Ir novērtēts, ka tā ir piemērota šim nolūkam, un gala rezultātā kopējie ieguvumi sabiedrībai ir ievērojami lielāki nekā kopējās izmaksas, kā to pierāda ietekmes novērtējums. Procesuālie drošības pasākumi nodrošina proporcionalitātes piemērošanu visos pārskatītās Regulas (EK) Nr. 223/2009 īstenošanas posmos.

Iniciatīva ir samērīga, jo tā tikai novērš esošos šķēršļus, kas kavē savlaicīgākas un detalizētākas Eiropas statistikas apkopošanu. Iniciatīvā ir iesaistītas arī valsts iestādes un tā balstās uz šo iestāžu darbu, un tāpat ar iniciatīvu tiek nostiprināta attiecīgo ieinteresēto personu aktīva iesaistīšanās ESS. Vēlamais politikas risinājums nepārsniedz to, kas nepieciešams Līgumu mērķu sasniegšanai.

- **Instrumenta izvēle**

Ņemot vērā to, ka priekšlikuma priekšmets jau ir ietverts regulā, kuru šis priekšlikums grozīs, vispiemērotākais instruments ir regula.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Sagatavojot šo priekšlikumu, notika dažādas apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Sabiedriskajā apspriešanā tika apkopoti ieinteresēto personu viedokļi par iespējamajiem risinājumiem, kā nodrošināt, lai Eiropas statistika būtu piemērota nākotnei. Tika saņemtas atsauksmes no dažādām ieinteresēto personu grupām. To viedokļi ir sīki izklāstīti ietekmes novērtējuma darba dokumenta pielikumā.

No 2022. gada 19. jūlija līdz 25. oktobrim notika sabiedriskā apspriešana¹. Pavisam tika saņemtas 204 derīgas atbildes. Respondenti pauda atbalstu rīcībai ES līmenī, lai privātā sektora rīcībā esošos digitālos datus padarītu pieejamus Eiropas oficiālās statistikas sagatavošanai, jo 83 % respondentu uzskatīja, ka tam ir ļoti liela vai liela nozīme. 11 % respondentu uzskatīja, ka Eiropas oficiālā statistika pietiekami reaģē uz jaunu pieprasījumu no lietotāju puses, tostarp ārkārtas situāciju un krīžu laikā, savukārt 72 % uzskatīja, ka tā reaģē daļēji, tomēr nepietiekami. Attiecībā uz mērķiem, kuriem Eiropas Statistikas sistēmā būtu lietderīga vieglāka un sistemātiskāka datu kopīgošana starp statistikas iestādēm, 72 % respondentu uzskatīja, ka būtu lietderīgi samazināt datu sniegšanas slogu un ļaut atkalizmantot jau savāktos datus. Visbeidzot, 85 % respondentu piekrita vai pilnībā piekrita,

¹ Sīkāku informāciju skatiet portālā “Izsakiet viedokli”.

ka statistikas iestādēm būtu jāsniedz profesionālas konsultācijas organizācijām to ekosistēmā par jautājumiem, kas saistīti ar datiem un datu apstrādi, piemēram, kvalitāti, datu atkalizmantošanu, intelektuālo īpašumu, konfidencialitāti, drošību un metadatiem.

Ieinteresēto personu viedokļi tika apkopoti arī “Pētījumā Regulas (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku pārskatīšanas ietekmes novērtējuma atbalstam”, kura pamatā bija tādi materiāli kā intervijas ar ieinteresētajām personām, kas tika veiktas no 2022. gada oktobra līdz novembrim, tiešsaistes apsekojums (no 2022. gada 5. oktobra līdz 7. novembrim) un ieinteresēto personu tiešsaistes seminārs 2022. gada 8. novembrī.

Visbeidzot, Eiropas statistikas lietotāji un sagatavotāji pauda atbalstu Regulas (EK) Nr. 223/2009 pārskatīšanai saskaņā ar šo priekšlikumu, lai gan statistikas sagatavotāji (t. i., ESS partneri) norādīja uz ietekmi uz budžetu. Arī sabiedrība kopumā to atbalstīja, ņemot vērā būtiskos ieguvumus sabiedrībai, bet, tā kā privātā sektora dati, kurus paredzēts atkalizmantot Eiropas statistikā, zināmā mērā var būt personas dati, sabiedrības pārstāvji pieprasīja stingrus konfidencialitātes aizsardzības pasākumus, lai gan atzina, ka ESS jau nodrošina ļoti spēcīgus konfidencialitātes aizsardzības pasākumus.

Uzņēmumiem kā datu turētājiem var rasties izmaksas, tāpēc tie uzskatīja, ka ir būtiski ievērot to intereses. Tomēr viņi bija gatavi atbalstīt vēlamo politikas risinājumu ar nosacījumu, ka tiks rasts taisnīgs risinājums izmaksu kompensācijas jautājumā. Visi atzinīgi vērtē to, ka, aizstājot apsekojumus ar jauniem datu avotiem, iespējams, tiks samazināts slogs uzņēmumiem un mājsaimniecībām.

Visbeidzot, ESS jau gadiem ilgi ir atkārtoti aicinājusi Eiropas līmenī risināt jautājumu par piekļuvi privāti glabātiem datiem statistiskiem mērķiem. ESS uz to sākotnēji norādīja 2017. gada novembra ESS nostājas dokumentā par piekļuvi sabiedriskas nozīmes privāti glabātiem datiem², kā arī nesen ESS nostājas dokumentā par gaidāmo Datu akta priekšlikumu³.

• **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Priekšlikums tika pamatots ar vairākiem dokumentiem, pētījumiem, ieteikumiem, konferencēm un citu ekspertu ieguldījumu, tajā skaitā:

- ekspertu grupas ziņojumu par jaunu datu avotu izmantošanas veicināšanu oficiālajā statistikā “Iespēju sniegšana sabiedrībai, atkalizmantojot privāti glabātus datus oficiālajā statistikā — Eiropas pieeja”⁴;
- pētījumu Regulas (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku pārskatīšanas ietekmes novērtējuma atbalstam;
- Francijas prezidentūras organizētā augsta līmeņa sanāksmi Lionā 2022. gada 7. un 8. aprīlī par tematu “Eiropas Statistikas sistēmas pielāgošana nākotnei”;
- ESS VSI priekšsēdētāju un ģenerāldirektoru sanāksmi Luksemburgā 2022. gada 18. maijā ar mērķi turpināt apspriest divus konkrētus tematus: ilgtspējīgu piekļuvi privāti glabātiem datiem un datu kopīgošanu ESS Eiropas statistikas sagatavošanai.

² Eiropas Statistikas sistēmas nostājas dokuments par piekļuvi sabiedriskas nozīmes privāti glabātiem datiem, 2017. gada novembris.

³ Eiropas Statistikas sistēmas (ESS) nostājas dokuments par gaidāmo Datu akta priekšlikumu, 2021. gada jūnijs.

⁴ Ekspertu grupas galīgais ziņojums “Iespēju sniegšana sabiedrībai, atkalizmantojot privāti glabātus datus oficiālajā statistikā — Eiropas pieeja”, 2022. gada izdevums.

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikumam ir pievienots ietekmes novērtējums, kas 2022. gada 14. decembrī un 2023. gada 6. martā tika iesniegts Eiropas Komisijas Regulējuma kontroles padomei. 2023. gada 27. martā padome sniedza pozitīvu atzinumu ar atrunām. Papildus dinamiskam pamatscenārijam (PR0), kurā ņemta vērā plašākā Eiropas datu stratēģija un kurā nav paredzēts pārskatīt Regulu (EK) Nr. 223/2009, tika novērtēti divi citi likumdošanas risinājumi: pirmais politikas risinājums (PR1), ar ko īsteno zemas intensitātes likumdošanas pasākumus, un otrais politikas risinājums (PR2), ar ko īsteno apjomīgākus likumdošanas pasākumus, uzliekot pienākumus datu turētājiem un dalībvalstu valsts statistikas iestādēm. Katram politikas risinājumam tika noteikti vairāki konkrēti politikas pasākumi.

Šo trīs politikas risinājumu salīdzinošais novērtējums parādīja, ka pamatscenārijam (PR0) ir vismazāk vēlamais rezultāts lietderības, efektivitātes un saskaņotības ziņā, savukārt pirmais politikas risinājums (PR1) ir visvēlamākais, bet otrais politikas risinājums ir starp tiem. Tas attiecas uz katru no konkrētajiem mērķiem. PR1 ir mazāk lietderīgs, bet efektīvāks un saskaņotāks nekā PR2. Turklāt tas ir arī vieglāk īstenojams un ieinteresēto personu atbalstīts. Tas nepārprotami norāda, ka vēlamais risinājums ir PR1.

Vēlamais risinājums ietver pasākumus, kas

- i) nodrošinās digitālo datu avotu ilgtspējīgu un taisnīgu izmantošanu Eiropas statistikai, izveidojot mehānismu, ar kuru privātiem datu turētājiem var pieprasīt obligāti nodrošināt, lai to glabātos datus būtu iespējams atkalizmantot šādas statistikas izstrādes un sagatavošanas vajadzībām;
- ii) ļaus uzsākt statistikas darbības, kas tiek veiktas tieši ES līmenī, reaģējot uz krīzēm un ārkārtas apstākļiem;
- iii) attiecīgos un pamatotos gadījumos pilnvaros datu kopīgošanu starp ESS partneriem statistiskiem mērķiem;
- iv) ļaus Komisijai (*Eurostat*) kopīgot datus ar VSI, izmantojot drošu infrastruktūru, kā arī
- v) ļaus VSI uzņemt datu pārvaldību savās attiecīgajās datu ekosistēmās, tādējādi veicinot datu savstarpēju izmantojamību un standartizāciju.

- **Pamattiesības**

Ietekmes novērtējumā nav konstatēta iespējama tieša ietekme uz pamattiesībām. Vienīgās pamattiesības, kas var būt netieši apdraudētas, ir datu aizsardzība, veicinot datu kopīgošanu un stiprinot koordināciju ESS. Tomēr šāda uzlabota datu kopīgošana tiks organizēta, strikti saglabājot statistikas konfidencialitāti un datu privātumu. Jebkura personas datu apstrāde saskaņā ar šo regulu atbilst visiem nosacījumiem un noteikumiem, kas paredzēti datu aizsardzības tiesību aktos, piemēram, Regulā (ES) 2016/679⁵ un Regulā (ES) 2018/1725⁶.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums budžetu neietekmē.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Paredzams, ka Eiropas Parlaments un Padome pieņems ierosināto regulu 2024. gadā, un Komisijas īstenošanas pasākumi jāpieņem nedaudz vēlāk. Regula būs tieši piemērojama visās ES dalībvalstīs bez nepieciešamības izstrādāt īstenošanas plānu.

Pieņemtās regulas īstenošana tiks regulāri uzraudzīta un novērtēta saskaņā ar ietekmes novērtējumu. Ietekmes novērtējumā ietverti arī uzraudzības pasākumi, tostarp priekšlikumi par izmantojamajiem rādītājiem.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Jaunu galveno definīciju ieviešana vai esošo definīciju pielāgošana (priekšlikums grozīt 3. pantu)

Tiek ierosināts ieviest jaunu “vairākavotu statistikas” definīciju, lai atspoguļotu to, ka Eiropas statistiku var apkopot, izmantojot dažādu datu avotu kombināciju. Tas ļaus statistikas iestādēm meklēt atbilstošāko un izmaksu ziņā lietderīgāko primāro datu avotu kombināciju, lai izstrādātu un sagatavotu dažādu Eiropas oficiālo statistiku.

Lai labāk atspoguļotu digitālā laikmeta realitāti, kurā darbojas ESS, ir arī ierosināts ieviest jaunas definīcijas, piemēram, “dati”, “metadati”, “datu turētāji”, “datu kopīgošana” un “datu avots”. Arī pašreizējā “statistisku mērķu” definīcija ir jāpielāgo tā, lai statistikas iestāžu veiktie pētījumi vai izlases rāmju izveide nepārprotami kļūtu par daļu no šādiem statistiskiem mērķiem.

Uzlabotas ESS spējas ātri, kolektīvi un koordinēti reaģēt uz steidzamiem datu pieprasījumiem krīzes situācijās (priekšlikums par jaunu 16.a pantu)

Kopumā pieprasījums pēc detalizētākas un savlaicīgākas, bieži vien gandrīz reāllaika oficiālās statistikas pieaug, bet spēja apmierināt šo pieprasījumu ir īpaši svarīga krīzes laikā, kā tas nesen notika Covid-19 pandēmijas laikā un Krievijas militārās agresijas pret Ukrainu izraisītās enerģētiskās krīzes laikā. Parastajā plānošanas ciklā jaunas statistikas izveides laiks parasti ilgst vairākus gadus, taču, ja pieprasījums ir steidzams un svarīgs, ir nepieciešams paātrināts risinājums ar atbilstošiem aizsardzības pasākumiem attiecībā uz visiem partneriem un iegūtās statistikas informācijas kvalitāti un saskaņošanu. ESS jāspēj ātrāk reaģēt vai proaktīvi ieviest inovācijas, lai ar Eiropas statistiku reaģētu uz šādu ārkārtas un neplānotu politisku pieprasījumu, kuru nevar apmierināt, īstenojot Eiropas statistikas programmas 7 gadu plānošanas grafiku. Tāpēc iespēja Komisijai pieņemt īpašus pasākumus Eiropas statistikas programmas īstenošanai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 14. panta 2. punktu nav pietiekama.

Tādējādi tiek ierosināts jauns noteikums, kas paredz iespējamās statistikas darbības Eiropas līmenī, lai apmierinātu steidzamas informācijas vajadzības, kas rodas krīzes laikā un pēc ārkārtas mehānismu aktivizēšanas saskaņā ar Savienības tiesību aktos noteiktajām procedūrām.

Šādās situācijās Komisijai (*Eurostat*), cieši sadarbojoties ar ESS komiteju, būtu jāizskata pagaidu statistikas pasākumi, kas jāuzsāk un jāveic Eiropas līmenī. Ieguvums politiskajām ieinteresētajām personām un politikas veidotājiem no šādas uzlabotas tūlītējas reaģēšanas spējas ESS ietvaros būtu iespēja pietiekami savlaicīgi saņemt visās ES dalībvalstīs salīdzināmus statistikas rezultātus un statistikas sniegto informāciju.

Šīs statistikas darbības var ietvert statistikas sagatavošanu, pamatojoties uz jauniem pagaidu datu apkopojumiem, vai papildu statistikas informācijas sniegšanu, pamatojoties uz esošajiem

datiem. Šīs darbības var ietvert arī jaunu metodiku izstrādi un citus koordinētus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt krīzes laikā sniegtās Eiropas statistikas nepārtrauktību, konsekveni un salīdzināmību.

Nosakot vajadzību pēc statistikas darbības, Komisijai (*Eurostat*) savlaicīgi un pārredzami jāinformē ESS komiteja un jāapspriežas ar to. VSI var nolemt pievienoties statistikas darbībām un piedalīties tajās. Komisija būtu arī jāpilnvaro pieņemt īstenošanas aktus, kuros nosaka šo statistikas darbību attiecīgos termiņus, biežumu un kvalitātes prasības.

Turklāt to varētu izmantot paralēli jau esošajiem ES instrumentiem reaģēšanai krīzes situācijās, lai nodrošinātu savlaicīgu un atbilstošu statistiku uz pierādījumiem balstītu lēmumu pieņemšanai šo instrumentu ietvaros.

Savlaicīgas piekļuves uzlabošana administratīvajiem datiem Eiropas statistikas vajadzībām (priekšlikums grozīt 17.a pantu)

Tiek ierosināts pastiprināt prasību, ka valstu publiskās struktūras, kas ir atbildīgas par administratīvajiem datu avotiem, kuri ir svarīgi Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai, ļauj VSI un citām valstu iestādēm⁷ bez maksas piekļūt administratīvajiem datiem, tos atkalizmantojot un integrēt pietiekami bieži un laikus, lai varētu sagatavot un iesniegt statistiku Komisijai (*Eurostat*) termiņos un saskaņā ar statistikas tiesību aktos noteiktajām kvalitātes prasībām.

Turklāt ir ieviests precizējums un paskaidrojums, ka Komisijai (*Eurostat*) pēc pieprasījuma ir atļauts savlaicīgi piekļūt un atkalizmantojot attiecīgos datus un metadatus no datubāzēm un sadarbības sistēmām, ko uztur Savienības struktūras un aģentūras, ja tas ir nepieciešams Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai. Šajā nolūkā Komisija (*Eurostat*) sadarbojas ar attiecīgajām Savienības struktūrām un aģentūrām, lai precizētu vajadzīgos pielāgotos datus un metadatus, datu atkalizmantošanas kārtību un vajadzīgos fiziskos un loģiskos aizsardzības pasākumus.

Ilgspējīgas piekļuves nodrošināšana privāti glabātiem datiem, kas rodas kā digitālo pakalpojumu un lietu interneta blakusprodukts, Eiropas statistikas vajadzībām (priekšlikums par jaunu 17.b, 17.c, 17.d un 17.e pantu)

Jaunajā 17.b, 17.c, 17.d un 17.e pantā III nodaļā “Eiropas statistikas sagatavošana” ir ierosināts ieviest pienākumu privātajiem datu turētājiem pēc pieprasījuma ar zināmiem nosacījumiem darīt datus pieejamus VSI vai Komisijai (*Eurostat*). Ierosinātais mehānisms ir samērīgs, ierobežots un paredzams Eiropas līmeņa regulējums, kas rezultatīvi dara šos datus pieejamus Eiropas statistikas sagatavošanai un vienlaikus nodrošina juridisko noteiktību un līdz minimumam samazina datu sniegšanas slogu uzņēmumiem. Tomēr šis mehānisms neskar ne statistikas respondentu ziņošanas pienākumus, kas noteikti nozaru tiesību aktos, ne arī datu turētāju pienākumu darīt datus pieejamus, pamatojoties uz ārkārtas vajadzībām saskaņā ar Datu aktu⁸.

Priekšlikumā ir paredzēta divu posmu/līmeņu pamatojuma procedūra, saskaņā ar kuru nepieciešamība piekļūt jaunam datu avotam vispirms būs jānosaka Eiropas statistikas gada darba programmas līmenī. Pamatojums gada darba programmā būtu priekšnosacījums otrajam posmam, kad VSI vai Komisija (*Eurostat*) faktiski iesniegs privātajiem datu turētājiem individuālus pieprasījumus darīt pieejamus noteiktus datus, lai apkopotu konkrētu statistiku (pirmā posma pamatojuma ietvaros). Šādiem pieprasījumiem būs jābūt samērīgiem ar

⁷ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 4. pantu citas valsts iestādes kopā ar VSI un *Eurostat* veido partnerību — ESS.

⁸ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu (Datu akts) (COM/2022/68 final).

statistikas vajadzībām, skaidri jānorāda pieprasījuma mērķis un jāievēro tā privātā datu turētāja intereses, kuram pieprasīts datus darīt pieejamus.

Lai gan VSI būs galvenie piekļuves punkti privāti glabātiem datiem Eiropas statistikas apkopošanai, Komisija (*Eurostat*) dažos gadījumos var būt piemērotāka kā pirmais piekļuves punkts uzņēmumu datiem. Tas jo īpaši attiecas uz jomām, kurās ESS datu vākšanas pieeja varētu būt rezultatīvāka, piemēram, ja datus glabā uzņēmumi, kas darbojas Savienības mērogā. Turklāt priekšlikuma mērķis ir noteikt VSI sadarbības un savstarpējas palīdzības pienākumu, lai izvairītos no pārmērīgiem pieprasījumiem privātajiem datu turētājiem un nodrošinātu datu minimizēšanas pieeju.

Komisija būtu jāpilnvaro ar īstenošanas aktiem precizēt datu pieejamības nodrošināšanas kārtību, piemēram, datu formātu, metadatu prasības, vienotu veidni, kas jāizmanto, iesniedzot pieprasījumu, vai faktisko veidu, kā piekļūt datiem, skaidri nosakot, ka pienākums nodrošināt datu pieejamību ietver dažādas iespējas, tostarp datu nosūtīšanu, trešās personas drošas datošanas sistēmas izmantošanu vai algoritma nosūtīšanu privātajam datu turētājam.

Noteikumos noteikti VSI un Komisijas (*Eurostat*) pienākumi, atkalizmantojot datus, kas darīti pieejami Eiropas statistikas izstrādei un sagatavošanai. Jo īpaši VSI un Komisijai (*Eurostat*) šie dati būtu jāizmanto tikai statistiskiem mērķiem saskaņā ar statistikas konfidencialitātes un izmaksu lietderības principiem, un tos nedrīkst pieejamus trešām personām, ja vien datu turētājs tam nav piekritis. Turklāt VSI un Komisija (*Eurostat*) veic atbilstīgus pasākumus, lai aizsargātu statistikas konfidencialitāti un komercnoslēpumus, kā arī lai aizsargātu citas privāto datu turētāju likumīgās intereses, tostarp izmaksas un darbu, kas nepieciešams, lai darītu datus pieejamus. Komisija (*Eurostat*) publicē to ar datu apstrādi saistīto izmaksu galveno kategoriju aprakstu, par kurām datu turētājam var piešķirt kompensāciju, kā arī šo izmaksu aprēķināšanas metodoloģiju.

Datu kopīgošanas veicināšana ESS (priekšlikums par jaunu 17.f pantu)

Tie ierosināts pašreizējā III nodaļā “Eiropas statistikas sagatavošana” iekļaut jaunus noteikumus par datu kopīgošanu starp VSI, kā arī starp VSI un Komisiju (*Eurostat*) vienīgi ar mērķi izstrādāt un sagatavot Eiropas statistiku un uzlabot tās kvalitāti, ja tas ir būtiski un nepieciešams. Piemēram, tādos gadījumos kā pārrobežu parādību novērošana, ko nevar vērtēt kā valstu novērtējumu summu.

Datu kopīgošana tiek uzskatīta par veidu, kā palielināt piekļuvi ESS datu avotiem gan statistikas izstrādes un sagatavošanas, gan datu analīzes mērķiem. VSI un Komisija (*Eurostat*), kas piedalās datu kopīgošanā ESS, nodrošina visus nepieciešamos drošības pasākumus attiecībā uz datu konfidencialitātes fizisko un loģisko aizsardzību. Datu kopīgošana būtu jāveicina, izmantojot drošu infrastruktūru, kas nodrošina datu apstrādes tehnisko integritāti un konfidencialitāti.

Ja attiecīgie dati ir konfidenciali dati šīs Regulas 3. panta nozīmē vai personas dati saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 un Regulu (ES) 2018/1725, šādu datu kopīgošana ir atļauta un var notikt brīvprātīgi, par pamatu izmantojot privātuma aizsardzības tehnoloģijas.

Eiropas statistikas izstrāde (priekšlikums par jaunu III.a nodaļu “Eiropas statistikas izstrāde” ar jaunu 17.g pantu)

Ar priekšlikumu ievieš jaunu III.a nodaļu “Eiropas statistikas izstrāde”, kurā aplūkots jautājums par izstrādes stadijā esošo statistiku, ko dažkārt dēvē par “eksperimentālo statistiku”. Mērķis ir izveidot sistēmu, saskaņā ar kuru Eiropas statistiku var izstrādāt konkrētās jomās kā daļu no ESS kopīgiem centieniem, tādējādi pakāpeniski integrējot jaunas tehnoloģijas un jaunas atziņas. Komisija (*Eurostat*), cieši sadarbojoties ar ESS komiteju, var

ierosināt jaunu statistikas rezultātu un statistikas informācijas izstrādi koordinētā veidā visā ESS.

Eiropas statistikas izplatīšana (priekšlikums par 18. panta jaunu 4. punktu)

Tiek ierosināts izmantot to, ka dalībvalstis dažkārt publicē Eiropas statistiku valsts līmenī pirms attiecīgajos nozaru tiesību aktos noteiktajiem nosūtīšanas termiņiem. Kad šie dati ir publicēti, Komisija (*Eurostat*) varētu tos pašus datus nekavējoties izplatīt, tādējādi veicinot savlaicīgumu Eiropas līmenī, ja vien tiek ievērotas attiecīgās definīcijas un klasifikācija.

Publiski pieejamu datu atkalizmantošana (priekšlikums grozīt 25. pantu)

Lai nodrošinātu efektīvāku publiski pieejamo datu izmantošanu, tiek ierosināts izteikt 25. pantu jaunā redakcijā.

Jaunas VSI funkcijas valstu datu pārvaldības sistēmās (priekšlikums par jaunu 26.a pantu)

Tiek arī ierosināts, ka saskaņā ar subsidiaritātes principu VSI var uzņemties valsts līmeņa funkcijas valstu datu pārvaldības sistēmās, tostarp Datu pārvaldības aktā paredzētās funkcijas, ar mērķi veicināt datu integrāciju un savstarpēju izmantojamību, metadatu aprakstīšanu, kvalitātes nodrošināšanu un standartu noteikšanu, kā arī noteikt jaunus datu avotus, kas izmantojami izstrādes stadijā esošajā statistikā. Šīs funkcijas jāīsteno saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem statistikas principiem.

Novērtēšanas un pārskatīšanas klauzula (priekšlikums par jaunu 27.a pantu)

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas nolīgumu par labāku likumdošanas procesu tiek ierosināts iekļaut pārskatīšanas klauzulu.

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,
ar ko groza Regulu (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,
ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 338. panta 1. punktu,
ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,
pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,
saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,
tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009⁹ Savienības līmenī izveido Eiropas statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas tiesisko regulējumu.
- (2) Regula (EK) Nr. 223/2009 tika grozīta 2015. gadā, lai vēl vairāk pastiprinātu pārvaldību Eiropas Statistikas sistēmā (ESS), jo īpaši tās profesionālo neatkarību, un kopš tā laika pastiprinātā pārvaldība ir izrādījusies efektīva.
- (3) Digitālā pārveide ir atklājusi radikāli atšķirīgas realitātes un radījusi jaunu vidi ar jaunām vajadzībām pēc Eiropas statistikas. Turklāt nesenā Covid-19 krīze un enerģētikas krīze, ko izraisīja Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, ir palielinājušas prasības un gaidas pēc savlaicīgākas, biežākas un detalizētākas Eiropas statistikas, kas nepieciešama, lai sniegtu informāciju ES lēmumu pieņemšanai un nodrošinātu pēc iespējas labāku Savienības reakciju uz krīzēm.
- (4) Lai reaģētu uz pieaugošajām gaidām pēc savlaicīgākas, biežākas un detalizētākas Eiropas statistikas, kā arī lai nodrošinātu ātrāku un saskaņotāku ESS reakciju uz steidzamiem statistikas pieprasījumiem krīzes laikā, ir jāgroza Regula (EK) Nr. 223/2009. Šīs regulas mērķis ir nodrošināt, lai Eiropas statistika arī turpmāk būtu atbilstīga, lai tajā tiktu ņemtas vērā mainīgās un daudz grūtāk apmierināmas lietotāju vajadzības, jo īpaši pilnībā izmantojot digitālo datu avotu un tehnoloģiju potenciālu, ļaujot tos atkalizmantot Eiropas statistikā, padarot ESS dinamiskāku un spējīgāku efektīvi un ātri reaģēt uz krīzēm, kā arī veicinot datu kopīgošanu un stiprinot koordināciju starp ESS partneriem.
- (5) Lai atspoguļotu mūsdienu realitāti un digitālo laikmetu, kurā darbojas ESS, Regulā (EK) Nr. 223/2009 būtu jāievieš jaunas vai atjauninātas definīcijas, lai precizētu

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009 (2009. gada 11. marts) par Eiropas statistiku un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 1101/2008 par tādas statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienas Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte, Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku un Padomes Lēmumu 89/382/EEK, Euratom, ar ko nodibina Eiropas Kopienas Statistikas programmu komiteju (OV L 87, 31.3.2009., 164. lpp.).

jēdzienus “dati”, “metadati”, “datu turētāji”, “datu atkalizmantošana”, “datu kopīgošana”, “datu avots”, “vairākvotu statistika”, “izmantošana statistiskiem mērķiem” un “krīze”.

- (6) Nesenā Covid-19 pandēmija parādīja, ka savlaicīga, uzticama un salīdzināma Eiropas statistika ir ļoti svarīga, lai publiskās iestādes varētu efektīvi reaģēt uz ārkārtas situācijām. Tāpēc ESS būtu jādod iespēja ātri ierosināt koordinētas darbības, ja rodas steidzamas datu un statistikas vajadzības ārpus regulārā plānošanas satvara, jo īpaši krīzes laikā. Šādā situācijā datu turētājam pēc pieprasījuma būtu jādara pieejami dati valsts statistikas iestādei (VSI) vai Komisijai (*Eurostat*), kas parāda ārkārtēju vajadzību izmantot pieprasītos datus saskaņā ar Datu aktā¹⁰ paredzētajiem noteikumiem.
- (7) Piekļuve tādiem jauniem datu avotiem un to atkalizmantošana, kas parādās kā digitālo pakalpojumu un lietu interneta (*IoT*) blakusprodukti, kļūst ļoti svarīga, lai efektīvāk un lētāk sagatavotu savlaicīgu, pietiekami biežu un pietiekami detalizētu Eiropas statistiku. Tādēļ būtu jānodrošina piekļuve jauniem datu avotiem kopumā un jo īpaši privāti turētiem datiem, lai ilgtspējīgi un saskaņā ar taisnīgiem, skaidriem un paredzamiem noteikumiem izstrādātu un sagatavotu Eiropas oficiālo statistiku.
- (8) ESS jau sen ir izvirzījusi prasību pēc piekļuves jauniem datu avotiem, t. sk. īpaši privāti turētiem datiem, kā to apliecina ESS 2017. gada novembra nostājas dokuments par piekļuvi privāti turētiem datiem, kas ir sabiedrības interesēs, un ESS 2021. gada jūnija nostājas dokuments par topošo Datu akta priekšlikumu.
- (9) Privāti turētu datu un citu jaunu datu avotu atkalizmantošanai būtu jāpiemēro stingri juridiskie, tehniskie un procesuālie drošības pasākumi un garantijas, tostarp augsta līmeņa drošība, konfidencialitāte un privātuma ievērošana, kā jau noteikts Regulā (EK) Nr. 223/2009. Iespēja pieprasīt piekļuvi privāti turētiem datiem būtu jāattiecina tikai uz valstu statistikas iestādēm (VSI), kas darbojas savā vai citas ESS valsts iestādes vārdā, un uz Komisiju (*Eurostat*), un šī iespēja kā priekšnosacījums būtu jānosaka gada darba programmā un būtu jāattiecina tikai uz gadījumiem, kad, no vienas puses, pieprasītie dati ir nepieciešami Eiropas statistikas izstrādei un sagatavošanai un, no otras puses, datus nevar viegli iegūt citādi vai datu atkalizmantošana ievērojami samazinātu datu turētāju un citu uzņēmumu datu sniegšanas slogu.
- (10) VSI vai Komisijas (*Eurostat*) datu pieprasījumiem vajadzētu būt pārredzamiem un samērīgiem to tvēruma un detalizācijas pakāpes ziņā. Šajā sakarā ir jāprecizē un jāizskaidro pieprasījuma mērķis, pieprasīto datu paredzētais izmantojums, biežums un termiņi, kādos dati būtu jādara pieejami, kā arī darbības kārtība, kādā datus dara pieejamus.
- (11) Ar datu pieprasījumiem VSI vai Komisijai (*Eurostat*) būtu jāaicina datu turētājs uz dialogu, lai precizētu konkrētus parametrus datu pieprasījumiem, kārtībai, pasākumiem, ar ko kompensē iespējamās izmaksas, kas rodas, nodrošinot datu pieejamību, kā arī jebkādiem organizatoriskiem un tehniskiem pasākumiem datu konfidencialitātes un komercnoslēpumu aizsardzībai, lai panāktu vienošanos par šiem aspektiem. Ja trīs mēnešu laikā vienošanās netiek panākta, VSI vai Komisijai vajadzētu būt iespējai pieņemt lēmumu, ar ko privātajam datu turētājam pieprasa darīt pieejamus datus. Ja datu turētājs tīši vai nolaidības dēļ nenosūta pieprasītos datus

¹⁰ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu (Datu akts) (COM(2022) 68 final).

noteiktajā laikposmā vai nosūta nepareizus, nepilnīgus vai maldinošus datus, VSI vai Komisijai vajadzētu būt iespējai pieņemt sankcijas, kurām vajadzētu būt iedarbīgām, samērīgām un atturošām, atbilstoši attiecīgajām sabiedrības interesēm ņemot vērā pārkāpuma būtību, smagumu, atkārtošanos un ilgumu. VSI pieņemtajam sankcijām vajadzētu būt līdzvērtīgām sankcijām par līdzīgu valsts noteikumu pārkāpumiem. Visus lēmumus, ko Komisija pieņem saskaņā ar šo regulu, ievērojot Līgumu par Eiropas Savienības darbību, var pārskatīt Eiropas Savienības Tiesa. Eiropas Savienības Tiesai vajadzētu būt neierobežotai jurisdikcijai attiecībā uz naudas sodiem, ko Komisija noteikusi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 261. pantu.

- (12) Būtu jāveicina arī turpmāka statistikas un ģeotelpiskās informācijas integrācija, lai dažādas publiskās organizācijas varētu efektīvāk izmantot resursus un uzlabot datu integrāciju, kā arī sagatavot jaunus statistikas produktus, piemēram, telpisko analīzi, datu vizualizāciju un izplatīšanu. Tie atbalstīs lēmumu pieņemšanu un rīcībpolitikas mērķu uzraudzību gan Savienības, gan valstu līmenī.
- (13) Ir jānodrošina, ka valstu publiskās struktūras, kas atbild par administratīvo datu avotiem, kuri ir būtiski Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai, ļauj valstu statistikas iestādēm savlaicīgi un pietiekami bieži bez maksas piekļūt šiem datiem, tos atkalizmantot un integrēt, lai sagatavotu un nosūtītu statistiku Komisijai (*Eurostat*) termiņos un ievērojot kvalitātes prasības, kuras noteiktas Savienības statistikas tiesību aktos.
- (14) Ja atbilstīgi šai regulai veicamās darbības ietver personas datu apstrādi, tajā jāievēro attiecīgie Savienības tiesību akti par personas datu aizsardzību, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725¹¹ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679¹². Saskaņā ar šajās regulās noteikto datu minimizēšanas principu atbilstīgi šai regulai sniegtie dati parasti būtu jāagregē tādā mērā, lai personas nevarētu identificēt.
- (15) Uz personas datu apstrādi oficiālās statistikas nolūkos, ko veic valstu statistikas iestādes un kas tiek uzskatīta par sabiedrības interesēs esošu, būtu jāattiecinā atkāpes un atbilstoši aizsardzības pasākumi saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679. Piemēram, turpmāka personas datu apstrāde statistiskiem mērķiem nebūtu jāuzskata par nesaderīgu ar sākotnējiem mērķiem, kuriem tie tika vākti. Šajā kontekstā īpašie aizsardzības pasākumi, kas būtu jāpiemēro, kad datu kopīgošanai saskaņā ar šo regulu ir nepieciešama personas datu apstrāde, ietver nolūka ierobežojuma, datu minimizēšanas, glabāšanas ierobežojuma, integritātes un konfidencialitātes principus, kā noteikts Regulā (ES) 2016/679. Šajā sakarā datu kopīgošanai vajadzētu izmantot privātuma aizsardzības tehnoloģijas, kas ir īpaši izstrādātas šo principu īstenošanai.
- (16) Lai pakāpeniski integrētu jaunas tehnoloģijas un jaunas atziņas un tādējādi nodrošinātu Eiropas statistikas pastāvīgu atbilstību, būtu jāizstrādā noteikumi, saskaņā ar kuriem ESS kopīgo centienu ietvaros statistiku var izstrādāt konkrētās jomās ar mērķi to integrēt regulārajā Eiropas statistikas sagatavošanā. Lai gan minētā statistika ne vienmēr atbilst visiem Regulas (EK) Nr. 223/2009 12. panta 1. punktā noteiktajiem kvalitātes kritērijiem, tā būtu jāuzskata par Eiropas statistiku.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula), (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

- (17) Cenšoties pastāvīgi ieviest inovācijas un izstrādāt jaunus statistikas produktus, valstu statistikas iestādēm būtu maksimāli jāņem vērā lietotāju vajadzības, ko jo īpaši pādušas valstu statistikas lietotāju padomes. Savienības līmenī Komisijai būtu jāinformē Eiropas Statistikas padomdevēja komiteja (*ESAC*), kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 234/2008/EK¹³ kā galvenā Savienības struktūra, kura pārstāv Eiropas statistikas lietotājus, respondentus un sagatavotājus, par to, kā tā ir ņēmusi vērā *ESAC* atzinumus, jo īpaši attiecībā uz jaunas Eiropas statistikas izstrādi.
- (18) Statistikas iestādēm būtu arī jāveicina spēcīga, strukturēta un noturīga starpdisciplināra sadarbība ar akadēmiskajām un pētniecības iestādēm gan valstu, gan Eiropas līmenī, jo īpaši izstrādājot jaunu statistiku, testējot jaunas metodes un tehnoloģijas un veicinot inovāciju un eksperimentēšanu.
- (19) Ņemot vērā uzticēšanos VSI un to lielo tehnisko ekspertīzi datu pārvaldības, datu kvalitātes un datu aizsardzības jomā, dalībvalstis būtu jāmodina saskaņā ar subsidiaritātes principu uzticēt VSI konkrētas funkcijas valstu datu pārvaldības sistēmās, tostarp tās, kas paredzētas Datu pārvaldības aktā, lai veicinātu datu integrāciju un sadarbību, metadatu aprakstu, kvalitātes nodrošināšanu un standartu noteikšanu. Šajā sakarā būtu jāatgādina un vajadzības gadījumā jāpastiprina VSI iesaiste administratīvo ierakstu sākotnējā izstrādē, turpmākajā pilnveidošanā un pārtraukšanā, lai cita starpā nodrošinātu konsekveni un datu kvalitāti un mazinātu ziņošanas slogu.
- (20) Datus, kas ir likumīgi pieejami sabiedrībai, nevajadzētu uzskatīt par konfidencialiem, ja tos izmanto statistiskiem mērķiem.
- (21) Lai palielinātu savlaicīgumu Savienības līmenī, Komisijai (*Eurostat*) būtu jāļauj izplatīt dalībvalstu Eiropas statistiku, tiklīdz tā ir publicēta valsts līmenī, pat ja tas tika darīts pirms statistikas sniegšanas termiņiem, kuri noteikti attiecīgajos Savienības nozaru tiesību aktos.
- (22) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi, proti, grozīt tiesisko regulējumu attiecībā uz Eiropas statistikas izstrādi, sagatavošanu un izplatīšanu, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet konsekvences un salīdzināmības labad to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus minētā mērķa sasniegšanai saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šī regula nosaka vienīgi pasākumus, kuri nepieciešami minēto mērķu sasniegšanai.
- (23) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, Komisijai būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras attiecībā uz veicamajām pagaidu statistikas darbībām, tostarp attiecībā uz attiecīgajām termiņu, biežuma un kvalitātes prasībām, attiecībā uz vispārējo tehnisko kārtību, kādā privāti turētus datus dara pieejamus VSI un Komisijai (*Eurostat*), un attiecībā uz tehniskajiem aspektiem, kas saistīti ar datu kopīgošanu starp statistikas iestādēm. Minētās pilnvaras jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011¹⁴.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 234/2008/EK (2008. gada 11. marts), ar ko izveido Eiropas Statistikas padomdevēju komiteju un atceļ Padomes Lēmumu 91/116/EEK (OV L 73, 15.3.2008., 13. lpp.).

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- (24) Notika apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725¹⁵ 42. panta 1. punktu, un tas [xxx] ir sniedzis atzinumu.
- (25) Notika apspriešanās ar Eiropas Statistikas sistēmas (ESS) komiteju,
- IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulas (EK) Nr. 223/2009 grozījumi

Regulu (EK) Nr. 223/2009 groza šādi:

- (1) regulas 3. pantu groza šādi:

- a) pantā iekļauj šādu 4.a, 4.b, 4.c, 4.d un 4.e punktu:

“4.a “dati” ir darbību, faktu un informācijas digitāls vai nedigitāls atveidojums;

4.b “metadati” ir jebkuri dati, kas definē un apraksta citus datus un procesus vai ko izmanto tādā veidā;

4.c “datu turētājs” ir juridiska vai fiziska persona, kam saskaņā ar piemērojamiem Savienības vai valsts tiesību aktiem, ar kuriem īsteno Savienības tiesību aktus, ir tiesības vai kas ir spējīgi darīt pieejamus konkrētus datus;

4.d “datu atkalizmantošana” ir valstu statistikas iestāžu un Komisijas (*Eurostat*) veikta tādu datu izmantošana, ko tur un dara pieejamus datu turētāji, lai izstrādātu, sagatavotu un izplatītu Eiropas statistiku;

4.e “datu kopīgošana” ir kādas statistikas iestādes datu sniegšana citai statistikas iestādei vai kādas statistikas iestādes atļaujas došana citai statistikas iestādei atkalizmantot datus šādu datu kopīgai vai individuālai izmantošanai statistiskiem mērķiem;”;

- b) pantā iekļauj šādu 5.a, 5.b un 5.c punktu:

“5.a “datu avots” ir avots, kas sniedz datus, kuri paši par sevi vai kopā ar datiem no citiem avotiem ir būtiski statistikas izstrādei un sagatavošanai, tostarp apsekojumiem, skaitīšanai, administratīviem ierakstiem vai datiem, ko datu turētāji dara pieejamus pēc pieprasījuma;

5.b “piekļuve datiem” ir privātā datu turētāja sniegtu datu apstrāde, ko veic valsts statistikas iestāde vai Komisija (*Eurostat*), ievērojot konkrētas tehniskās, juridiskās vai organizatoriskās prasības, ne vienmēr pieprasot šādu datu nosūtīšanu vai lejupielādi;

5.c “vairākavotu statistika” ir statistika, kas izstrādāta vai sagatavota, pamatojoties uz dažādiem datu avotiem, tostarp izmantojot modelēšanas metodes;”;

- c) panta 8. punktu aizstāj ar šādu:

“8. “izmantošana statistiskiem mērķiem” ir izmantošana vienīgi statistikas rezultātu un analīžu izstrādei un sagatavošanai, tostarp saistītām pētniecības un zinātniskām darbībām vai izlases rāmju izveidei;”;

- d) pantā iekļauj šādu 8.a punktu:

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

“8.a “krīze” ir situācija ar plašu ietekmi vai politisku nozīmi, kas rada tūlītēju un neparedzētu pieprasījumu pēc Eiropas statistikas,”;

(2) regulā iekļauj šādu 16.a pantu:

*“16.a pants
Statistiskās iestāžu reakcija uz krīzi*

1. Komisija (*Eurostat*) pārbauda pagaidu statistikas darbības un vajadzības gadījumā tās veic, ievērojot šajā pantā noteiktās procedūras, ja ir izpildīti abi šādi nosacījumi:
 - a) ir jāreaģē uz steidzamām informācijas vajadzībām, kas izriet no krīzes un no esošiem vai turpmākiem ārkārtas mehānismiem, kuri aktivizēti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, piemēram:
 - i) pagaidu aizsardzība saskaņā ar Padomes Direktīvu 2001/55/EK¹⁶;
 - ii) Savienības civilās aizsardzības mehānisms saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu 1313/2013/ES¹⁷;
 - iii) ārkārtas atbalsts saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2016/369¹⁸;
 - iv) ārkārtas regulējums saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2022/2372¹⁹;
 - v) tirgus korekcijas mehānisms saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2022/2578²⁰;
 - vi) ārkārtēja stāvokļa režīms saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) xx/xx (*vēl jāpieņem*²¹);
 - b) šīs steidzamās informācijas vajadzības nevar apmierināt Eiropas statistikas programmas satvarā.
2. Pagaidu statistikas darbības, kas minētas 1. punktā, Savienības līmenī veic Komisija (*Eurostat*), un tās var ietvert:
 - a) Eiropas statistikas sagatavošanu, pamatojoties uz jaunām datu vākšanām;
 - b) jaunu statistikas rādītāju un atziņu sniegšanu, pamatojoties uz esošajiem datiem;
 - c) saskaņotas statistikas metodoloģijas un saistīto metodoloģisko pamatnostādņu izstrādi, lai nodrošinātu, ka statistika dalībvalstīs ir salīdzināma un konsekventa;
 - d) citu koordinētu rīcību Savienības līmenī, kuras mērķis ir nodrošināt savlaicīgu un atbilstīgu statistiskās iestāžu reakciju uz konkrēto situāciju.

¹⁶ Padomes Direktīva 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūļņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas (OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.).

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1313/2013/ES (2013. gada 17. decembris) par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (OV L 347, 20.12.2013., 924. lpp.).

¹⁸ Padomes Regula (ES) 2016/369 (2016. gada 15. marts) par ārkārtas atbalsta sniegšanu Savienībā (OV L 70, 16.3.2016., 1. lpp.).

¹⁹ Padomes Regula (ES) 2022/2372 (2022. gada 24. oktobris) par pasākumu satvaru, lai nodrošinātu apgādi ar krīzes gadījumā nepieciešamiem medicīniskiem pretlīdzekļiem sabiedrības veselības ārkārtas situācijā Savienības līmenī (OV L 314, 6.12.2022., 64. lpp.).

²⁰ Padomes Regula (ES) 2022/2578 (2022. gada 22. decembris), ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu Savienības iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret pārmērīgi augstām cenām (OV L 335, 29.12.2022., 45. lpp.).

²¹ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Vienotā tirgus ārkārtējā stāvokļa instrumenta izveidi un Padomes Regulas (EK) Nr. 2679/98 atcelšanu (COM(2022) 459 final).

3. Novērtējot vajadzību pēc pagaidu statistikas darbībām, Komisija (*Eurostat*) nekavējoties informē ESS komiteju un apspriežas ar to, kā arī ņem vērā tās profesionālos norādījumus.
 4. VSI atsevišķi un brīvprātīgi var nolemt piedalīties šajās pagaidu statistikas darbībās, bet kopā ar Komisiju (*Eurostat*) nodrošina minēto darbību atbilstību un pietiekamu tvērumu Savienības līmenī. Piedaloties pagaidu statistikas darbībās, VSI ievēro Komisijai (*Eurostat*) sniedzamo valsts datu kopējās termiņu, biežuma un kvalitātes prasības.
 5. Komisija ar īstenošanas aktiem var noteikt pagaidu statistikas darbības un to veikšanas procedūru, tostarp attiecīgās termiņu, biežuma un kvalitātes prasības, kas jāpiemēro tām VSI, kuras piedalās pagaidu statistikas darbībā. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 27. panta 2. punktā.
 6. Pasākumi, kas pieņemti saskaņā ar 5. punktu, paliek spēkā ne ilgāk kā 24 mēnešus.”;
- (3) regulas 17.a panta nosaukumu aizstāj ar šādu:

“Piekļuve administratīvajiem ierakstiem, to atkalizmantošana un integrēšana Eiropas statistikas izstrādei un sagatavošanai”;

- (4) regulas 17.a panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

- “1. Valstu publiskās struktūras, kas atbild par administratīvo datu avotiem, kuri ir būtiski Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai, ļauj 4. pantā minētajām VSI un citām valsts iestādēm (turpmāk “CVI”) savlaicīgi un pietiekami bieži bez maksas piekļūt šiem datiem un attiecīgajiem metadatiem, tos atkalizmantot un integrēt, lai sagatavotu un nosūtītu statistiku Komisijai (*Eurostat*) termiņos un ievērojot kvalitātes prasības, kuras izklāstītas Savienības statistikas tiesību aktos.”;

- (5) regulas 17.a pantā iekļauj šādu 2.a punktu:

- “2.a Šīs regulas nolūkā Komisijai (*Eurostat*) pēc pieprasījuma ir atļauts savlaicīgi piekļūt attiecīgajiem datiem un metadatiem no datubāzēm un sadarbības sistēmām, ko uztur Savienības struktūras un aģentūras, un neskarot Savienības aktus, ar kuriem izveido šīs datubāzes un sadarbības sistēmas, tos atkalizmantot un integrēt. Šajā nolūkā Komisija (*Eurostat*) sadarbojas ar attiecīgajām Savienības struktūrām un aģentūrām, lai precizētu nepieciešamos pielāgotos datus un metadatus, datu atkalizmantošanas darbības kārtību un nepieciešamos fiziskos un loģiskos aizsardzības pasākumus.”;

- (6) regulas 17.a panta 5. punktu aizstāj ar šādu:

- “5. VSI un administratīvo ierakstu īpašnieki izveido nepieciešamos sadarbības mehānismus. Minētie mehānismi arī nodrošina iespēju VSI veikt datu kvalitātes pārbaudes un veidot statistikas rāmjus, pamatojoties uz attiecīgajiem administratīvajiem ierakstiem.”;

- (7) regulā iekļauj šādu 17.b, 17.c, 17.d, 17.e un 17.f pantu:

“17.b pants

Privāto datu turētāju pienākums darīt pieejamus datus Eiropas statistikas izstrādei un sagatavošanai

1. Neskarot ziņošanas pienākumus, kas noteikti Savienības nozaru statistikas tiesību aktos, ne arī datu turētāju pienākumu darīt pieejamus datus, pamatojoties uz ārkārtēju vajadzību saskaņā ar Datu aktu, VSI vai Komisija (*Eurostat*) var pieprasīt privātajam datu turētājam darīt pieejamus datus un attiecīgos metadatus Eiropas statistikas izstrādei un sagatavošanai, ja gada darba programmā ir paredzēti šādi nosacījumi:
 - a) pieprasītie dati ir nepieciešami Eiropas statistikas izstrādei un sagatavošanai; un
 - b) datus nevar viegli iegūt, izmantojot alternatīvus līdzekļus, piemēram, apsekojumus vai administratīvo ierakstu atkalizmantošanu, vai arī to atkalizmantošana ievērojami samazinās datu turētāju un citu uzņēmumu datu sniegšanas slogu.
2. Kā valsts statistikas sistēmas koordinators VSI var iesniegt datu pieprasījumu privātajam datu turētājam CVI vārdā, ja pieprasītie dati ir vajadzīgi minētās CVI izstrādātajai un sagatavotajai Eiropas statistikai.
3. VSI un Komisija (*Eurostat*) sadarbojas un savstarpēji palīdz cita citai, lai izvairītos no pārmērīgiem pieprasījumiem no privātajiem datu turētājiem un lai noteiktu, kam jāiesniedz datu pieprasījumi. Jo īpaši Komisija (*Eurostat*), vienojusies ar VSI, iesniedz datu pieprasījumu privātajam datu turētājam tad, kad šāda pieeja ir efektīvāka, piemēram, ja datu turētāji darbojas Savienības mērogā.
4. Komisija (*Eurostat*), vienojusies ar VSI, var izveidot drošu infrastruktūru, kas nepieciešama, lai atvieglotu tādu datu turpmāku kopīgošanu ar VSI, kuriem ir piekļūts saskaņā ar 2. punktu.
5. Šo pantu nepiemēro mazajiem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem, kas definēti Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK pielikuma²² 2. pantā.

17.c pants

Datu pieprasījumi un kārtība, kādā datus dara pieejamus Eiropas statistikas izstrādei un sagatavošanai

1. Pieprasot datus saskaņā ar 17.b pantu, VSI vai Komisija (*Eurostat*):
 - a) precizē, kuri dati ir vajadzīgi;
 - b) pierāda statistikas vajadzības, kuru dēļ dati tiek pieprasīti saskaņā ar 17.b panta 1. punktu;
 - c) precizē, cik bieži un kādos termiņos dati ir jādara pieejami;
 - d) precizē darbības kārtību, kādā datus dara pieejamus;
 - e) uzaicina datu turētāju uz dialogu saskaņā ar 3. punktu.
2. Šā panta 1. punktā minētie datu pieprasījumi:
 - a) atbilst datu minimizēšanas principam un ir samērīgi ar statistikas vajadzībām datu detalizācijas, apjoma un biežuma ziņā;
 - b) ciktāl iespējams, attiecas uz datiem, kas nav personas dati.
3. Pēc 1. punktā minētā datu pieprasījuma starp VSI vai Komisiju (*Eurostat*) un attiecīgo datu turētāju notiek dialogs, kas nepieciešams, lai apspriestu tādus aspektus kā datu agregēšanas līmenis, datu sniegšanas termiņš un kārtība, kādā datus dara pieejamus,

²² Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (*Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises* (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.)).

drošības un konfidencialitātes aizsardzības pasākumi, kā arī iespējamo izmaksu kompensācijas aspekti, un panāktu vienošanos par šiem aspektiem.

4. Ja trīs mēnešu laikā pēc 1. punktā minētā datu pieprasījuma paziņošanas vienošanās netiek panākta, VSI vai Komisija ar lēmumu var pieprasīt privātajam datu turētājam darīt pieejamus datus. Lēmums ir konkrēts, kā noteikts 1. punkta a) līdz d) apakšpunktā, un tajā ņem vērā jautājumus, par kuriem dialogā ar datu turētāju viedokļi varētu būt sakrituši. Lēmumā var iekļaut arī kompensāciju privātajam datu turētājam, kas nepārsniedz robežizmaksas, kuras saistītas ar sagatavošanu, kura nepieciešama, lai datus darītu pieejamus. Laikposms, kurā datus dara pieejamus, nedrīkst būt īsāks par 15 dienām. Pirms lēmuma pieņemšanas VSI vai Komisija dod datu turētājam iespēju tikt uzklautam par pasākumiem, ko VSI vai Komisija plāno veikt. Lēmumā norāda naudas sodus, kas paredzēti saskaņā ar 6. punktu, un tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret šo lēmumu.
 5. Neskarot ziņošanas pienākumus, kas noteikti Savienības nozaru statistikas tiesību aktos, datu turētājs attiecīgos datus dara pieejamus VSI vai Komisijai (*Eurostat*) laikposmā, kurš noteikts saskaņā ar šā panta 4. punktu pieņemtajā lēmumā.
 6. Dalībvalstis un Komisija veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu saskaņā ar šā panta 4. punktu pieņemto lēmumu efektīvu izpildi. Minētie pasākumi var ietvert naudas sodu noteikšanu, ja privātais datu turētājs tīši vai nolaidības dēļ noteiktajā laikposmā nesniedz ar lēmumu pieprasītos datus vai sniedz nepareizus, nepilnīgus vai maldinošus datus. Nosakot naudas sodu apmēru, dalībvalsts un Komisija ņem vērā pārkāpuma veidu, smagumu, ilgumu un atkātošanos.
 7. Lai izpildītu 6. punkta prasības, Komisija var pieņemt lēmumus, ar ko uzliek naudas sodus, kuru maksimālais apmērs ir 25 000 EUR. Ja trīs gadu laikā tas atkātojas, naudas sods var sasniegt 50 000 EUR. Komisija var izdot pamatnostādnes par naudas sodu aprēķināšanu.
 8. Komisija var pieņemt lēmumu, ar ko uzliek naudas sodu, viena gada laikā pēc datu iesniegšanas termiņa, kas noteikts tās lēmumā saskaņā ar šā panta 4. punktu, ja datu turētājs neiesniedz nekādus datus, vai viena gada laikā pēc nepareizu, nepilnīgu vai maldinošu datu iesniegšanas.
- Uz Komisijas pilnvarām izpildīt lēmumus, ar kuriem uzliek naudas sodus, attiecas piecu gadu noilguma termiņš. Laiku sāk skaitīt no dienas, kurā lēmums kļūst galīgs.
9. Pirms pieņemt lēmumu saskaņā ar šā panta 6. punktu, dalībvalstis un Komisija dod datu turētājam iespēju tikt uzklautam par sākotnējiem konstatējumiem un pasākumiem, ko dalībvalstis vai Komisija plāno veikt, ņemot vērā sākotnējos konstatējumus.
 10. Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka vispārējo tehnisko kārtību, kādā datus dara pieejamus saskaņā ar šo pantu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 27. panta 2. punktā.

17.d pants

Lēmumu, ar kuriem uzliek naudas sodus, pārskatīšana Eiropas Savienības Tiesā

Saskaņā ar LESD 261. pantu Eiropas Savienības Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija ir uzlikusi naudas sodus. Tā var atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto naudas sodu.

17.e pants

VSI un Komisijas (Eurostat) pienākumi atkalizmantojot datus, kas darīti pieejami Eiropas statistikas izstrādei un sagatavošanai

1. VSI un Komisija (*Eurostat*) Eiropas statistikas izstrādei un sagatavošanai izmanto datus, kas darīti pieejami saskaņā ar 17.b pantu:
 - a) tikai statistiskiem mērķiem;
 - b) saskaņā ar statistikas konfidencialitātes un izmaksu lietderības principiem; un
 - c) ievērojot pienākumu nekopīgot tos ar trešām personām, ja vien datu turētājs tam nav piekritis.
2. VSI un Komisija (*Eurostat*):
 - a) veic atbilstīgus pasākumus, lai aizsargātu statistikas konfidencialitāti un komercnoslēpumus un ņemtu vērā citas privāto datu turētāju tiesiskās intereses, tostarp izmaksas un pūles, kas vajadzīgas, lai datus darītu pieejamus;
 - b) ciktāl nepieciešama personas datu apstrāde, īsteno tehniskus un organizatoriskus pasākumus, kas aizsargā datu subjektu tiesības un brīvības.
3. Šā panta 1. un 2. punktu piemēro CVI, kas saņēmusi datus pēc pieprasījuma, ko tās vārdā iesniegusi VSI saskaņā ar 17.b panta 2. punktu.
4. Komisija (*Eurostat*) publicē to ar datu apstrādi saistīto izmaksu galveno kategoriju aprakstu, par kurām datu turētājam var piešķirt kompensāciju, un šo izmaksu aprēķināšanas metodoloģiju.

17.f pants

Datu kopīgošana Eiropas Statistikas sistēmā

1. Datus starp VSI un starp VSI un Komisiju (*Eurostat*) kopīgo vienīgi statistiskiem mērķiem un Eiropas statistikas kvalitātes uzlabošanai.
2. Datu kopīgošanu veic pēc VSI vai Komisijas (*Eurostat*) pieprasījuma, ja tā ir būtiska un nepieciešama. Datu kopīgošanu veic arī tad, ja VSI iesniedz pieprasījumu CVI vārdā un datus izmanto vienīgi statistiskiem mērķiem un minētās CVI izstrādātās un sagatavotās Eiropas statistikas kvalitātes uzlabošanai.
3. VSI un attiecīgā gadījumā CVI, kuras piedalās datu kopīgošanā Eiropas Statistikas sistēmā, nodrošina visus nepieciešamos aizsardzības pasākumus attiecībā uz datu konfidencialitātes fizisku un loģisku aizsardzību. Komisija (*Eurostat*) izveido drošu infrastruktūru, lai atvieglotu datu kopīgošanu. VSI un attiecīgā gadījumā CVI var izmantot minēto datu kopīgošanas drošu infrastruktūru 1. punktā norādītajiem mērķiem.
4. Ja attiecīgie dati ir konfidenciāli dati šīs regulas 3. panta nozīmē vai personas dati, kā definēts Regulās (ES) 2016/679 un (ES) 2018/1725, šādu datu kopīgošana ir atļauta un var notikt brīvprātīgi, ja tā atbilst visiem šādiem nosacījumiem:
 - (a) tā ir balstīta pieprasījumā, kas katrā atsevišķā gadījumā pamato nepieciešamību kopīgot datus, jo īpaši attiecībā uz konkrēti risināmiem kvalitātes jautājumiem;
 - (b) tā ir balstīta privātuma aizsardzības tehnoloģijās, kas ir īpaši izstrādātas, lai nodrošinātu atbilstību Regulai (ES) 2016/679 un Regulai (ES) 2018/1725, jo

īpaši attiecībā uz nolūka ierobežojumu, datu minimizēšanu, glabāšanas ierobežojumu, integritāti un konfidencialitāti;

(c) tā neskar šīs regulas V nodaļu.

5. Saskaņā ar šo pantu pieprasītie dati neattiecas uz valsts drošības un militārajiem jautājumiem.
6. Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka tehniskos aspektus datu kopīgošanai starp šajā pantā minētajām statistikas iestādēm. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 27. panta 2. punktā.
7. Šis pants neskar šīs regulas 21. pantu.”;
- (8) regulā iekļauj šādu IIIa nodaļu:

“IIIa NODAĻA

EIROPAS STATISTIKAS IZSTRĀDE

17.g pants

Statistika izstrādes posmā

1. VSI, CVI un Komisija (*Eurostat*) cenšas pastāvīgi ieviest inovācijas un izstrādāt jaunus statistikas produktus un gūt atziņas, pamatojoties uz visiem pieejamajiem datu avotiem, un izmantot jaunākās tehnoloģijas, lai tos integrētu regulārā Eiropas statistikas sagatavošanā.
2. Eiropas statistiku izstrādā, pilnībā ievērojot statistikas principus, kā noteikts 2. panta 1. punktā. Statistika izstrādes posmā ne vienmēr atbilst visiem 12. panta 1. punktā noteiktajiem kvalitātes kritērijiem.
3. Komisija (*Eurostat*) izplata Eiropas statistiku izstrādes posmā ar VSI piekrišanu un skaidri norāda, ka šī statistika ir izstrādes posmā.
4. Komisija (*Eurostat*) ciešā sadarbībā ar ESS komiteju var sākt izstrādāt jaunus statistikas produktus un gūt atziņas koordinētā veidā visā Eiropas Statistikas sistēmā. Minētos statistikas produktus un atziņas iekļauj gada darba programmā un īsteno ar atsevišķām statistikas darbībām, kas minētas 14. panta 1. punktā.”;
- (9) regulas 18. pantam pievieno šādu 4. punktu:

“4. Komisija (*Eurostat*) var izmantot Eiropas statistiku, ko dalībvalstis pirms attiecīgajos nozaru tiesību aktos noteiktajiem termiņiem publicējušas valsts līmenī, un izplatīt šo statistiku pirms minētajos nozaru tiesību aktos paredzētā laika, ja tā atbilst definīcijām un klasifikācijai.”;

- (10) regulas 25. pantu aizstāj ar šādu:

“25. pants

Publiski pieejami dati

Datus, kas ir likumīgi pieejami sabiedrībai, neuzskata par konfidencialiem, ja tos izmanto statistiskiem mērķiem.”;

- (11) regulā iekļauj šādu 26.a pantu:

*“26.a pants
Ieguldījums jaunās valstu datu pārvaldības sistēmās*

1. Saskaņā ar subsidiaritātes principu VSI valstu līmenī var uzņemties funkcijas, kā paredzēts valstu datu pārvaldības sistēmās, lai veicinātu datu integrāciju un sadarbību, metadatu aprakstu, kvalitātes nodrošināšanu un standartu noteikšanu, kā arī citus uzdevumus un funkcijas, kas paredzētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2022/868²³, un apzināt jaunus datu avotus, ko izmantot statistikas izstrādei un sagatavošanai.
 2. VSI šādas funkcijas veic, ievērojot statistikas principus, kas noteikti 2. panta 1. punktā.”;
- (12) regulā iekļauj šādu 27.a pantu:

*“27.a pants
Izvērtēšana un pārskatīšana*

Komisija līdz [pieci gadi pēc šīs grozošās regulas stāšanās spēkā] izvērtē šo regulu un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par galvenajiem konstatējumiem. Izvērtējumā īpaši novērtē:

- a) statistiskas iestāžu reakciju uz krīzi saskaņā ar 16.a pantu;
- b) datu turētāju pienākumu ļaut to datus atkalizmantot Eiropas statistikā saskaņā ar 17.b, 17.c, 17.d un 17.e pantu;
- c) datu kopīgošanu Eiropas Statistikas sistēmā saskaņā ar 17.f pantu;
- d) Eiropas statistikas izstrādi saskaņā ar IIIa nodaļu.”

2. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —

Padomes vārdā —

priekšsēdētāja

priekšsēdētājs

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/868 (2022. gada 30. maijs) par Eiropas datu pārvaldību un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (Datu pārvaldības akts) (OV L 152, 3.6.2022., 1. lpp.).